

DATUM 2-11-2021

AAN SGP-fractie / dhr. F. Hazeleger

VAN Gedeputeerde Hanke Bruins Slot

ONDERWERP Technische vragen ter voorbereiding gesprek Faunabeheereenheid & technische vraag over spreuuwen n.a.v. beantwoording art.47 vragen

De heer F. Hazeleger van de SGP-fractie heeft technische vragen gesteld over verschillende onderwerpen ter voorbereiding op een gesprek met de Faunabeheereenheid Utrecht. Ook heeft hij een technische vraag gesteld naar aanleiding van de beantwoording van art. 47 vragen van mevrouw Van Elteren van GroenLinks over spreuuwen. Hieronder vindt u onze beantwoording voor beide onderwerpen.

Op basis van de cijfers van BIJ12.

Vraag 1: Er wordt een relatief klein bedrag aan schade getaxeerd door de boerengans e.d. (in 2020 1578,-), een groter bedrag voor de Canadese gans (5893,- in 2020) en een nog groter bedrag voor de nijlgans (6157,) en de zwarte kraai (7789,-), maar dat wordt niet uitgekeerd. Waarom is dat?

Antwoord: De zwarte kraai en de Canadese gans zijn beschermde vogelsoorten, maar op de landelijke vrijstellingslijst geplaatst. Op grond van de Beleidsregels natuur en landschap provincie Utrecht (Bnl) artikel 3.7, lid a wordt geen tegemoetkoming in het geval van schade uitgekeerd. Voor de nijlgans (invasieve exoot) en de boerengans (niet beschermde soort) is een opdracht Wet natuurbescherming verstrekt en geldt artikel 3.7, lid c van de Bnl op dezelfde wijze. Omdat voor deze soorten op basis van de vrijstelling en de opdracht het hele jaar afschot mogelijk is ter voorkoming van belangrijke schade zijn alle opties voor de grondgebruiker beschikbaar om schade te voorkomen.

Vraag 2: De getaxeerde mezenschade en merelschade wordt al jaren op rij maar voor een beperkt deel (iets meer dan de helft) uitgekeerd. Waarom is dat?

Antwoord: Sinds 31 juli 2014 hanteerde het voormalige Faunafonds op verzoek van de provincies een afbouwregeling ten aanzien van tegemoetkomingen in vogelschade aan zachtfruit en pit- en steenvruchten. Deze voorzag in de afbouw van 60% tegemoetkoming van de fruitschade in 2015 naar 30% in 2016 en 0% in 2017 en verder. Naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 mei 2018 met kenmerk 201707384/1/A2 (ECLI:NL: RVS:2018:1488) en daarmee vergelijkbare en gelijktijdig behandelde zaken is het eigen risico voor schade door vogels aan zachtfruit en pit- en steenvruchten nu vastgesteld op 40 % van de getaxeerde schade met een minimum van € 250,00 per bedrijf per meldingsjaar. Hiermee is invulling gegeven aan het oordeel van de Raad van State, dat het vergoeden van 60% van de schade die door vogels wordt toegebracht aan zachtfruit en pit- en steenvruchten niet leidt tot een onevenredig zware last voor fruittelers. De provincies hebben afgesproken om deze vogelschade alsnog tot 60% van de getaxeerde schade te blijven vergoeden en dat in de provinciale beleidsregels op te nemen, bij ons in artikel 3.6, lid 7 Bnl. Dat ziet u in de uitgekeerde bedragen terug.

Vraag 3: Ingelaste technische vraag n.a.v. de beantwoording van schriftelijke vragen van GL over spreuuwen en kersen. De SGP fractie leest in de beantwoording 'Faunaschade aan steenvruchten (waaronder kersen) dat deze niet in aanmerking komt voor een schadetegemoetkoming op grond van onze, met andere provincies afgestemde, Beleidsregels natuur en landschap (BNL).' Waarom is hiervoor gekozen en is dit in alle provincies zo?

Antwoord: Bij de overname van het voormalige Faunafonds heeft het Rijk dit al eerder bepaald in een beleidsregel. De achterliggende reden waarom schade aan bessen- en kleinfruitteelt, kersen, druiven/wijnbouw door vogels niet

wordt vergoed hangt samen met een hoog risico op excessieve schade dat verbonden is aan deze bedrijfsvoering en dus voorzien

baar is. Om deze reden moet het ook, in redelijkheid, voor risico van de ondernemer komen. Een en ander is sinds 2006 in het Handboek Faunaschade verwoord en is bevestigd in een uitspraak over blauwe bessen: <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@37110/200806283-1/>

De beleidsregels zijn in alle provincies op dezelfde wijze geregeld, waarmee binnen het faunaschadebeleid uniformiteit en rechtsgelijkheid over heel Nederland wordt nagestreefd.

Vraag 4: De schade als gevolg van de knobbelzwaan is ook in 2020 weer fors toegenomen (van een kleine 55.000 naar bijna 90.000). Is bekend in welke gebieden van de provincie deze stijging vooral zit? Welke consequenties worden hieruit getrokken?

Antwoord: De knobbelzwanenschade concentreert zich met wisselende patronen hoofdzakelijk in de Wildbeheereenheden (Wbe's) Vecht & Veenstreek, Noorderpark en Lopikerwaard, zowel wat betreft het totaalbedrag aan schade als het aantal schadepercelen. In de laatste cijfers van Bij12 zien we vooral een stijging van de gefaxeerde knobbelzwaanschade in Eemland. Daar verbinden wij geen consequenties aan. Aan het ontstaan van schade kunnen namelijk geheel verschillende factoren ten grondslag liggen. Zo zien we in Wbe's verschillende beelden, soms een toename van schade, maar geen toename van het beheer, of juist een afname van schade met een toename van beheer, of een combinatie van hoge aantallen knobbelzwanen, intensiever beheer en weinig schade. Daarnaast speelt de mate van acceptatie van de schade een rol in het schadebeeld.

Vraag 5: Er is in 2020 sprake van plotselinge hoge schadebedragen, namelijk de meerkoet (ruim €10.000,- tegenover maximaal €3.000,- tot nu toe), de roek (ruim €13.000,- tegenover bijna €6.000,-, in 2019 en daarvoor eigenlijk geen schade) en de smient (bijna €95.000,- tegenover ongeveer €20.000,- in de jaren daarvoor). Waarin zitten deze verschillen en worden hier consequenties aan verbonden?

Antwoord: Een verklaring voor de toegenomen schade veroorzaakt door de Roek ligt mogelijk in het verbod op het gebruik van Mesurool, een ontsmettingsmiddel dat maïszaden en jonge mais tegen vogelschade beschermt. Dit middel mag vanaf 3 januari 2020 niet meer gebruikt worden, al gold er nog wel een aflever- en opgebruiktermijn tot 3 april 2020. De toegenomen schade veroorzaakt door meerkoet en smient kan veel verschillende oorzaken hebben, zoals de stijgende droge stof prijzen op de wereldmarkt voor o.a. gras, de populatieomvang in combinatie met een specifieke gewassoort waaraan schade is veroorzaakt, of het onvoldoende weren om schade te voorkomen. De toegenomen schades geven, vooralsnog, geen aanleiding hieraan consequenties te verbinden.

Vraag 6: De schade als gevolg van de vink is juist enorm afgenomen sinds 2019. Waarin zit dat verschil?

Antwoord: Waarom de vinkenschade sinds 2019 is afgenomen is op dit moment onbekend. Ook hier kunnen veel factoren een rol spelen.

Specifiek over ganzenaanpak

Destijds hebben wij vragen gesteld over de SB tussenbalans Utrechtse ganzenafspraken. Wij hebben hierover een aantal vragen:

Vraag 7: U gaf destijds aan dat er nog geen adviezen overgenomen/afgewezen zijn, omdat het PGU hier nog niets over heeft gezegd. Kunt u hiervan een update geven? Is er intussen overleg geweest binnen het PGU en is daar een conclusie getrokken?

Antwoord: Het Projectteam ganzenbeheer Utrecht en de werkgroep Toekomstig bestendig ganzenbeheer uit haar midden zijn ondertussen verschillende malen los van elkaar samengekomen. Met de adviezen doelt u op de aanbevelingen over mogelijk nog uit te voeren vervolgonderzoeken naar ganzen, die zijn genoemd in onze Evaluatie Ganzenbeheer provincie Utrecht 2013-2019, onder het kopje No-regret maatregelen. Hierover valt te melden dat de werkgroep momenteel een onderzoeksopdracht aan het voorbereiden is waarin een aantal van de door u bedoelde aanbevelingen zullen worden meegenomen.

Vraag 8: Is het advies van de Gebiedscommissie Utrecht West over de ganzenrustgebieden al beschikbaar?

Antwoord: We hebben recent de "Rapportage gebiedsgerichte evaluatie Ganzenopvangbeleid Noorderpark" ter kennisname aan de commissie RGW toegestuurd.

Vraag 9: Zijn er na de beantwoording van deze vragen nog nieuwe ontwikkelingen?

Antwoord: Nee, er zijn geen nieuwe ontwikkelingen binnen de Utrechtse ganzenafspraken. In IPO verband werken toe naar een voorstel op welke wijze om te gaan met het MARF-advies "ganzen zonder grenzen".

Specifiek over afschot katten

Vraag 10: In motie 105A wordt gesteld dat 'er voor zo'n brede aanpak draagvlak gecreëerd moet worden bij verschillende partijen'. We zijn nu een aantal maanden verder. Kunt u toelichten hoe de gekozen aanpak heeft bijgedragen aan het creëren van draagvlak bij verschillende partijen?

Antwoord: De motie "Stop afschot katten" (nr. 105A) draagt ons op om een voorstel te doen voor een alternatief voor afschot van katten met daarbij een overweging om draagvlak te creëren. Dit alternatief is er nu en met draagvlak van de belangenorganisaties in de Faunabeheereenheid en van de Stichting Zwerfkat. Het Plan van Aanpak verwilderde katten zal worden gecoördineerd door de FBE en worden uitgevoerd door de Stichting Zwerfkat. De werkgroep, die het Plan van aanpak heeft voorbereid en het verder zal begeleiden bestaat uit de FBE (ecologische inbreng), de stichting Zwerfkatten Nederland, de stichting Dierenlot, ecooloog provincie Utrecht en een vertegenwoordiger namens de weidevogelcoördinatoren.

Vraag 11: In de beantwoording van technische vragen geeft u aan: 'Er bestaat bij weidevogelbeschermers de vrees dat het intrekken van de opdracht per 2 april ten koste gaat van het broedsucces in 2021 omdat er in het huidige broedseizoen nog geen werkend alternatief is.'

a. Hoe hebt u deze vrees meegewogen bij het besluit om per direct een verbod op afschot van katten in te voeren?

Antwoord: Zoals wij eerder hebben aangegeven in antwoord op vragen vanuit de Commissie RGW hadden PS ons opgedragen twee met elkaar samenhangende moties uit te voeren. Eén motie was gericht op het stoppen met afschot en de andere op het invoeren van een chipcontrole voor de periode dat het afschot nog doorliep. Omdat het uiteindelijke doel het stoppen met afschot was, hebben wij ervoor gekozen hier zo snel mogelijk naar toe te werken. De aanwijzing om verwilderde katten te mogen afschieten is overigens niet direct ingetrokken, maar bijna 6 maanden na de motie. In die tijd is er hard gewerkt aan het concept Plan van Aanpak verwilderde katten, dat beschikbaar is gesteld aan de Commissie RGW van 23 maart 2021 als onderdeel van de Statenbrief alternatieve methoden en preventie faunabeleid. Wij hebben het risico voor de weidevogels meegewogen, maar achten ons gebonden aan de uitvoering van de genoemde moties.

b. In hoeverre hebt u bij deze weging onze eigen doelstellingen meegewogen als het gaat om weidevogelbescherming en biodiversiteit?

Antwoord: We hebben er vertrouwen in dat de nu gekozen alternatieve methode zal bijdragen aan onze natuurdoelstellingen op het gebied van weidevogels en biodiversiteit.

c. Hoe monitort u of de vrees van deze weidevogelbeschermers uitkomt of niet?

Antwoord: Voor dit jaar heeft de weidevogelcoördinator in de werkgroep aangegeven dat het broedsucces heel hoog was. Niet omdat er geen afschot meer plaatsvond en er nog geen alternatief is ingevoerd, maar waarschijnlijk als gevolg van de grote hoeveelheid regen. Alleen hieruit blijkt al dat monitoring een complexe opgave zal zijn. Momenteel verkent de werkgroep mogelijkheden van monitoring. Het is geen goedkope opgave. Te meer omdat er ook geen blauwdruk van de monitoring van het gepleegde afschot en het effect op weidevogels beschikbaar is die kan worden overgenomen.

d. Zijn er in de afgelopen maanden gesprekken geweest met de weidevogelbeschermers om de situatie te monitoren?

Antwoord: Nee.

e. Er is nu een pilot opgezet, waar wij op zichzelf niet onsympathiek tegenover staan. Met deze pilot zijn we echter niet de enige en ook niet de eerste. Zo lezen we in de beantwoording van onze technische vragen: 'Bij dit project wordt aangesloten op lopende initiatieven en pilots (wegvangen zwerfkatten) en op onderzoek naar weidevogelpredatie in verschillende provincies. Het doel van dit begeleidend onderzoek is om de effecten van (zwerf)katten op weidevogels te kwantificeren en de effectiviteit van ingrijpen in de aantallen te toetsen. Het is zinvol om hier krachten te bundelen. Het consortium bestaat

uit de Rijksuniversiteit Groningen, de Zoogdier- vereniging, SOVON en onderzoeksbureaus. Kunt u ons meenemen in de resultaten van dit onderzoek tot nu toe?

Antwoord: Dit onderzoek is nog niet gestart. Zeer recent heeft het Rijk wel besloten om groen licht te geven aan het onderzoek consortium voor een meerjarig onderzoek naar de rol van de verwilderde kat en predatie op grondbroeders. We gaan nu met de initiatiefnemers de mogelijkheden verkennen om onze onderzoeksvragen in dat project mee te nemen op een locatie in onze provincie.

f. Wat kan deze pilot bijdragen aan het onderzoek binnen dit consortium en hoe gaat u zorgen dat deze bijdrage ook daadwerkelijk wordt geleverd?

Antwoord: Zoals hiervoor gezegd gaan we nu met de initiatiefnemers verkennen waar er mogelijk kansen liggen om samen te gaan werken en daarmee ook effecten te kunnen gaan meten van onze pilot.

g. Verwilderde katten uit natuurgebieden en weidevogelgebieden worden herplaatst en niet terug in die gebieden geplaatst. Waar worden deze katten vervolgens wel herplaatst?

Antwoord: Terugplaatsing is gekoppeld aan een (nieuw) gezins-/eigenaarsverband.

h. Het is bekend dat katten de neiging hebben terug te keren naar de plaats waar zij huisden. Waarom zou dat met deze wilde katten niet zo zijn?

Antwoord: Ook bij verwilderde katten kan dit zo zijn. Alle gevangen katten worden gechipt en er wordt een administratie bijgehouden. Als een kat terugkeert is straks dus duidelijk waarvandaan deze is weggelopen.

i. Zijn er al eerste signalen hoe deze herplaatsing in de praktijk loopt? Is de aanpak in beginsel succesvol?

Antwoord: De alternatieve aanpak in onze provincie moet nog starten.

j. Wanneer en hoe gaat u deze pilot evalueren? En (hoe) neemt u deze evaluatie mee in uw uiteindelijke plan?

Antwoord: Evaluatie maakt deel uit van het plan van aanpak. Het is aan de coördinator (FBE) om in overleg met de uitvoerende partij (Stichting Zwerfkat) te bepalen hoe en wanneer. Het ligt voor de hand om continue te evalueren en waar nodig bij te sturen.

k. Wanneer verwacht u dit conceptplan om te kunnen zetten naar een definitief plan met draagvlak van alle betrokkenen? Graag een schets wat u hiervoor de afgelopen maanden gedaan hebt en we horen daarbij ook graag hoe de FBE vorige week heeft gereageerd op het voorgelegde plan.

Antwoord: Zie het antwoord op de overige vragen voor inzicht in wat er de afgelopen maanden is gedaan. De FBE heeft op ons verzoek besloten om de uitvoering te gaan coördineren, zodat nu sprake is een definitief plan van aanpak. Nu kan worden gestart met de voorbereiding van de uitvoering daarvan.